C/2026/3939

1.9.2026

PRIPOROČILO SVETA

z dne 10. julija 2026

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Finske

(C/2026/3939)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2024/1263 določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, s katerim se želi spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerne javnofinančne primanjkljaje. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za države in nadzor nad njihovim izvajanjem.

(2) Komisija je 25. novembra 2025 sprejela mnenje o osnutku proračunskega načrta Finske za leto 2026. Na isti datum je Komisija na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2026, v katerem Finske ni opredelila kot ene od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, priporočilo za priporočilo Sveta o človeškem kapitalu v Evropski uniji ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2026, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([2]) sprejel 21. aprila 2026, skupno poročilo o zaposlovanju in priporočilo o človeškem kapitalu pa 9. marca 2026.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) UL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost Unije. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: inovacije, razogljičenje in konkurenčnost ter varnost. Kompas za konkurenčnost je od objave podlaga za delo v okviru evropskega semestra, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji EU, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(4) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2026 nadalje razvija skupaj z zaključno fazo izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost ([3]). Načrti za okrevanje in odpornost so bili skupaj s financiranjem kohezijske politike bistveni za uresničevanje prednostnih nalog politike v okviru evropskega semestra, saj so morali učinkovito obravnavati vse ali pomemben del izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v nedavnih ciklih, programi, ki se financirajo iz evropske kohezijske politike, pa so morali upoštevati specifična priporočila za države. Ker se Mehanizem za okrevanje in odpornost bliža koncu svoje življenjske dobe, je še vedno bistveno, da se ohranijo in nadgradijo reforme in naložbe, ki se izvajajo z njegovo podporo, zlasti tiste, ki prispevajo k obravnavi izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države.

(5) Komisija je 3. junija 2026 objavila poročilo o državi za Finsko za leto 2026. V njem je ocenila napredek Finske pri izvajanju specifičnih priporočil za državo za leto 2025 ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Finskem. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Finska. V njem je bil tudi ocenjen napredek Finske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(6) Svet je 20. januarja 2026 sprejel priporočilo na podlagi člena 126(7) PDEU za odpravo čezmernega javnofinančnega primanjkljaja na Finskem ([4]). Svet je priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov: 1,3 % v letu 2026, 1,5 % v letu 2027 in 1,8 % v letu 2028, ki ustrezajo najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na izhodiščno leto 2024, v višini 2,5 % v letu 2026, 4,1 % v letu 2027 in 5,9 % v letu 2028. Korektivna pot gibanja očiščenih odhodkov, določena v navedenem priporočilu, nadomesti najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov od leta 2026 dalje, določene v Priporočilu z dne 21. januarja 2025 o potrditvi srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Finske ([5]) ([6]). Vendar najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, določene v navedenem priporočilu za leto 2025, ki so ustrezale 1,6 % na letni ravni in 5,3 % skupno glede na izhodiščno leto 2023, ostajajo relevantne za oceno skladnosti do vključno leta 2025. Na podlagi ocene Komisije o učinkovitih ukrepih z dne 3. junija 2026 ([7]) je postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Finsko začasno zadržan.

([3]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o dovoljenju Finski za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule) (UL C, C/2025/3966, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3966/oj).

([5]) Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Finske (UL C, C/2025/656, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/656/oj).

([6]) Točka 2 in Priloga II („Sklop reform in naložb, na katerem temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja na sedem let“) Priporočila z dne 21. januarja 2025 se še naprej uporabljata.

([7]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki – Evropski semester 2026 – pomladanski sveženj (COM(2026) 200 final).

(7) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je države članice pozvala, naj zaprosijo za usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje obrambnih odhodkov ([8]), Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Na prošnjo Finske je Svet 8. julija 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o dovoljenju Finski za odstopanje od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ([9]). Obdobje, v katerem je aktivirana nacionalna odstopna klavzula (2025–2028), Finski omogoča, da ponovno prednostno razvrsti javnofinančne odhodke ali poveča javnofinančne prihodke, tako da trajno višji obrambni odhodki srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.

(8) Finska je 30. aprila 2026 predložila letno poročilo o napredku za leto 2026 ([10]) v zvezi z upoštevanjem priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, izvajanjem sklopa reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja ter izvajanjem reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra. Poročilo o ukrepih, sprejetih v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, je vključeno v letno poročilo o napredku.

(9) Rast realnega BDP je leta 2025 znašala 0,2 %, inflacija po HICP pa 1,8 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi realni BDP v letu 2026 zrasel za 0,8 %, v letu 2027 pa za 1,4 %, inflacija po HICP pa naj bi znašala 2,4 % v letu 2026 in 1,9 % v letu 2027.

(10) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat ([11]), se je primanjkljaj sektorja država na Finskem zmanjšal s 4,4 % BDP v letu 2024 na 3,4 % BDP v letu 2025. Primanjkljaj se je v letu 2025 zmanjšal predvsem zaradi učinka ukrepov, ki povečujejo prihodke, kot je povišanje stopnje DDV, uvedeno ob koncu leta 2024, in zmerne rasti odhodkov. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 v letu 2026 predviden primanjkljaj v višini 4,5 % BDP, v letu 2027 pa 4,6 % BDP. Povečanje v letu 2026 izhaja predvsem iz višjih javnih naložb, povezanih z dobavo lovskih letal F-35, ki so bile delno preložene iz leta 2025, in višjih plačil obresti.

(11) Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnanost ([12]), ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2025 restriktivna in je znašala 1,5 % BDP. V letu 2026 naj bi bila ekspanzivna, in sicer v višini 0,7 % BDP, v letu 2027 pa na splošno nevtralna.

(12) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat ([13]), se je dolg sektorja država na Finskem povečal z 82,4 % BDP konec leta 2024 na 88,5 % BDP konec leta 2025. Povečanje deleža dolga v letu 2025 je predvsem posledica vztrajnega javnofinančnega primanjkljaja, velike pozitivne prilagoditve stanj in tokov ter skromne rasti nominalnega BDP. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2026 predvideva, da se bo delež javnega dolga v BDP do konca leta 2026 povečal na 91,2 %, do konca leta 2027 pa še dodatno na 93,1 %. Povečanje v letu 2026 je predvsem posledica višjega javnofinančnega primanjkljaja, ki ga le delno izravna hitrejša rast nominalnega BDP, medtem ko ima prilagoditev stanj in tokov le obrobno vlogo.

([8]) Sporočilo Komisije Upoštevanje večjih obrambnih izdatkov v okviru Pakta za stabilnost in rast (Bruselj, C(2025) 2000 final z dne 19. marca 2025).

([9]) Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o dovoljenju Finski za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule) (UL C, C/2025/3966, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3966/oj).

([10]) Letna poročila o napredku za leto 2026 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en?prefLang=sl.

([11]) Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

([12]) Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

([13]) Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

(13) Po podatkih Eurostata ([14]) so skupni obrambni odhodki sektorja država na Finskem v letu 2025 znašali 1,7 % BDP, kar pomeni povečanje za 0,5 odstotne točke BDP v primerjavi z referenčnim letom 2021. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi v letu 2026 znašali 2,6 % BDP, kar pomeni povečanje za 1,4 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2021 ([15]).

(14) Unija se še naprej sooča s tveganji motenj v oskrbi z energijo in povečane nestanovitnosti cen, ki jih še zaostrujejo geopolitične napetosti, ki vplivajo na svetovne trge nafte in plina. Izkušnje iz energetske krize v obdobju 2022–2023 so pokazale, da splošni ukrepi, ki niso ciljno usmerjeni, povzročajo velike fiskalne stroške ter so socialno in gospodarsko neučinkoviti. Finska od izbruha vojne na Bližnjem vzhodu februarja 2026 ni sprejela novih ukrepov fiskalne politike, da bi ublažila učinek, ki ga imajo visoke cene energije na gospodinjstva in podjetja ([16]).

(15) Glede na izračune Komisije so se očiščeni odhodki na Finskem v letu 2025 zmanjšali za 0,7 %, v letih 2024 in 2025 pa so kumulativno zrasli za 2,6 %. Rast očiščenih odhodkov v letu 2025 je nižja od najvišje stopnje rasti, ki jo je Svet priporočil januarja 2025. Če se upoštevata leti 2024 in 2025 skupaj, je tudi kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti.

(16) Glede na izračune Komisije naj bi očiščeni odhodki na Finskem v letu 2026 zrasli za 4,1 %, v letih 2025 in 2026 pa kumulativno za 3,3 %. Rast očiščenih odhodkov naj bi bila v letu 2026 nad najvišjo stopnjo rasti, ki jo je Svet priporočil januarja 2026, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 1,5 % BDP. Če se upoštevata leti 2025 in 2026 skupaj, naj bi bila tudi kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar pomeni odstopanje v višini 0,5 % BDP v kumulativnem smislu. Vendar je predvideno odstopanje glede na trenutne projekcije odhodkov za obrambo v mejah prožnosti nacionalne odstopne klavzule.

(17) Priporočilo o potrditvi srednjeročnega načrta Finske določa sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, ter časovni razpored za njihovo izvajanje. Komisija ob upoštevanju informacij, ki jih je Finska predložila v svojem letnem poročilu o napredku, ugotavlja, da se zdi, da izvajanje ključnih korakov teh reform in naložb, ki bi jih bilo treba dokončati do 30. aprila 2026, na splošno poteka po načrtu. Kar zadeva odpravo primanjkljajev socialno-zdravstvenih okrožij, se kljub umiritvi rasti odhodkov šteje, da so nakopičeni primanjkljaji nekaterih okrožij preveliki, da bi jih bilo mogoče odpraviti do konca leta 2026, ne da bi bilo ogroženo zagotavljanje storitev. Vlada je zato predložila predlog, da se rok za tiste regije, ki imajo verodostojne načrte za odpravo primanjkljaja, podaljša do konca leta 2029. Komisija meni, da je Finska na splošno zadovoljivo izpolnila svoje zaveze ([17]). Finska se sooča z vztrajnimi izzivi glede fiskalne vzdržnosti. Leta 2025 je primanjkljaj sektorja država dosegel 3,4 % BDP, dolg sektorja država pa se je povečal na 88,5 % BDP.

([14]) Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij države (COFOG).
([15]) Natova opredelitev odhodkov za obrambo se razlikuje od opredelitve COFOG. Poleg tega bi lahko prišlo do razlik zaradi časa evidentiranja izdatkov, zlasti kar zadeva vojaško opremo, saj Nato pri poročanju ne upošteva pravil nacionalnih računov za čas evidentiranja.
([16]) To odraža stanje na presečni datum pomladanske napovedi Komisije 2026 (4. maj 2026).
([17]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki – Evropski semester 2026 – pomladanski sveženj (COM(2026) 200 final).

Čeprav je vlada v letih 2023 in 2024 sprejela obsežne konsolidacijske ukrepe, nadaljnji ukrepi pa so vključeni v proračun za leto 2026, ni pričakovati, da se bo javni dolg brez dodatnih ukrepov stabiliziral. Javnofinančni odhodki, ki so leta 2024 znašali 57,7 % BDP, so ostali najvišji v Uniji. Izboljšanje učinkovitosti javnofinančnih odhodkov je ključno za ponovno pridobitev fiskalnega manevrskega prostora, ohranitev možnosti za potrebne javne naložbe in obvladovanje pritiskov na odhodke, povezanih s staranjem prebivalstva. Pregledi porabe lahko pomagajo opredeliti možnosti za povečanje uspešnosti javnofinančnih odhodkov. Letni ciljno usmerjeni pregledi porabe naj bi bili prvič zaključeni leta 2026, pred volitvami leta 2027 pa je predviden nov celovit pregled. Za Finsko bi bilo koristno, če bi ohranila prakso pripravljanja rednih in podrobnih pregledov porabe z jasnimi in izvedljivimi priporočili ter njihove rezultate sistematično upoštevala v proračunskem postopku. To je zlasti pomembno za sistem socialne zaščite, v katerem so odhodki leta 2024 znašali 26 % BDP, kar je precej nad povprečjem Unije, ki znaša 19 % BDP. Finski sistem socialne zaščite je celovit, vendar kompleksen, in bi lahko odvračal od dela. Od leta 2023 je bilo sprejetih več reform za poenostavitev in izboljšanje učinkovitosti sistema ter krepitev spodbud za delo, vključno z uvedbo splošnega socialnovarstvenega prejemka in celovito reformo socialne pomoči, ki začneta učinkovati leta 2026. Čeprav naj bi ti reformi izboljšali učinkovitost in spodbude za delo, njun vpliv na fiskalno vzdržnost ostaja negotov. Hkrati se je povečalo tveganje revščine ali socialne izključenosti, ocene učinka pa kažejo, da so nedavne reforme ranljive skupine očitno prizadele bolj, kot je bilo pričakovano. Posebno pozornost je treba nameniti obravnavanju potreb ranljivih skupin ob hkratnem izboljšanju učinkovitosti porabe.

(18) Sistematično, smiselno in pravočasno vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov je še vedno bistvenega pomena, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje instrumentov Unije za financiranje, pa tudi v okviru evropskega semestra.

(19) Pri izvajanju programov kohezijske politike, ki vključuje podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP) in Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), je Finska z vidika plačil nad povprečjem EU, čeprav stopnja izbora projektov ostaja pod povprečjem EU. Pomembno je ohraniti sedanji zagon in zagotoviti hitro izvajanje naložb, hkrati pa čim bolj povečati učinek naložb na terenu. Bistveno je zagotoviti, da se nove naložbe, ki jih je Finska opredelila pri vmesnem pregledu skladov kohezijske politike, zlasti tiste, ki so povezane s petimi prednostnimi nalogami, opredeljenimi v uredbi o vmesnem pregledu ([18]), izvedejo hitro in učinkovito.

(20) Finska se kot država članica na vzhodni zunanji meji EU spopada s pritiski na izdatke, povezane z obrambo in odpornostjo proti hibridnim grožnjam, ter s posebnimi izzivi, ki vplivajo na dinamiko gospodarskega in družbenega razvoja.

(21) Finska se srečuje z več izzivi, povezanimi s konkurenčnostjo, razogljičenjem, zaposlovanjem ter izvajanjem reforme socialnih in zdravstvenih storitev.

([18]) Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

(22) Finska je med najuspešnejšimi v Uniji na področju inovacij, k čemur prispevajo visoko usposobljeno prebivalstvo, velik nabor strokovnjakov za IKT, razširjena uporaba digitalnih tehnologij v podjetjih, močno mednarodno raziskovalno sodelovanje, dejavnost tveganega kapitala in dinamičen ekosistem zagonskih podjetij, zlasti na področju globokih tehnologij. Izdatki za raziskave in razvoj so se še naprej povečevali v smeri nacionalnega cilju 4 % BDP do leta 2030. Vendar se ta visoka inovacijska uspešnost ni odrazila v višji rasti produktivnosti, ki je od upada elektronskega sektorja na začetku prejšnjega desetletja ostala šibka. Da bi inovacije učinkoviteje prispevale k rasti, je treba raziskovalne rezultate komercializirati in jih bolj razširiti po celotnem gospodarstvu. Sodelovanje med podjetji in akademskimi krogi je pomemben kanal za komercializacijo inovacij. Na Finskem se je sodelovanje med podjetji, dejavnimi na področju inovacij, ter univerzami in raziskovalnimi ustanovami sčasoma zmanjšalo, financiranje raziskav in razvoja v visokem šolstvu s strani podjetij pa stagnira. Zlasti MSP imajo težave pri sodelovanju z univerzami in raziskovalnimi organizacijami ter pri dostopu do ustreznih instrumentov financiranja. Oslabela je tudi podpora inovacijskim dejavnostim, ki niso raziskave in razvoj, kar lahko ovira tržno uveljavljanje inovacij. Čeprav so se dodatna sredstva za sodelovanje med podjetji in raziskovalnimi organizacijami povečala, bi nadaljnja okrepitev skupnih projektov med industrijo in univerzami pripomogla h krepitvi prenosa znanja. Izboljšanje komercializacije inovacij zahteva tudi okrepitev podjetniških spretnosti in podpore raziskovalcem. Čeprav je Finska uvedla podjetniško izobraževanje na različnih ravneh, še vedno nima celovite strategije za krepitev podjetniških sposobnosti raziskovalcev. Na splošno bi bilo za Finsko ob hkratnem spoštovanju omejenega fiskalnega manevrskega prostora koristno, da ohrani ugodne pogoje za uspevanje ekosistemov raziskav in razvoja, tudi z zagotavljanjem strateške uporabe regionalnih in lokalnih inovacijskih strategij.

(23) Finska ima dinamičen ekosistem zagonskih podjetij. Čeprav so naložbe tveganega kapitala glede na BDP nad povprečjem EU, ostaja širitev poslovanja trajen izziv, saj so domači skladi pogosto premajhni, da bi vodili kroge financiranja v poznejši fazi ali pri njih sodelovali kot soinvestitorji. Bančna posojila so široko dostopna, vendar niso pravi instrument za financiranje širitve zagonskih podjetij. Zato imajo lahko inovativna podjetja, zlasti v kapitalsko intenzivnih sektorjih, težave pri zagotavljanju financiranja za rast in bi se lahko preselila v tujino ali poiskala financiranje na tujih trgih. Čeprav je dostop do financiranja na splošno ustrezen in je med drugim nedavni pregled strategije državne investicijske družbe TESI pomagal odpraviti vrzeli pri financiranju v večjem obsegu, so potrebni nadaljnji ukrepi za zagotovitev zadostnih kapitalskih tokov v smeri visokoinovativnih podjetij. Razširitev dostopa do financiranja podjetij v razširitveni fazi bi podprla rast podjetij, razširjanje inovacij in ustvarjanje delovnih mest ter spodbudila skupno rast produktivnosti. Te politike bi lahko med drugim vključevale: (i) povečanje udeležbe malih vlagateljev na zagonskih trgih, na primer s povečanjem privlačnosti in prožnosti delniških varčevalnih računov OST za usmerjanje prihrankov gospodinjstev v hitro rastoča podjetja; (ii) racionalizacijo čezmejnih naložbenih postopkov za vlagatelje; (iii) uvedbo ciljno usmerjenih davčnih spodbud za naložbe v podjetja v razširitveni fazi in hitro rastoča podjetja z reformo davčne obravnave tveganega kapitala in (iv) reformo obdavčitve dividend iz družb, ki ne kotirajo na borzi.

(24) Finska je majhno, odprto gospodarstvo, ki se srečuje z izzivi na področju gospodarske varnosti zlasti zaradi svoje odvisnosti od globalnih vrednostnih verig. Kar zadeva zagotavljanje varnosti kritičnih gospodarskih tokov, je pomembno, da Finska še naprej razvija svoje zmogljivosti za preprečevanje morebitnih motenj ter odzivanje in prilagajanje nanje, tudi na kibernetskem in hibridnem področju ter področju kritične infrastrukture, ki so bistvena za gospodarstvo. Visok delež podjetij na Finskem je poročal o incidentih na področju varnosti IKT s posledicami. Poleg tega vrsta incidentov, ki so prizadeli podmorsko kritično infrastrukturo v regiji Baltskega morja, kaže na ranljivost kritične infrastrukture za prenos podatkov, plina in električne energije. Za Finsko bi bilo koristno, da strateške vrednostne verige in gospodarske tokove podpira z ukrepi, kot so zaščita kritične infrastrukture in zagotavljanje najsodobnejše kibernetske varnosti.

(25) Finska je svoj cilj glede ogljične nevtralnosti do leta 2035 uzakonila. Za dosego tega cilja je treba pospešiti napredek pri zmanjševanju neto emisij ogljika. Finska je odločno ukrepala za zmanjšanje emisij iz proizvodnje energije, pri čemer so bile izvedene znatne naložbe za pospešitev razogljičenja industrije.

(26) Nadaljnja prizadevanja za razogljičenje industrije niso pomembna le za zmanjšanje emisij, temveč tudi kot vir konkurenčnosti. Razvoj čiste industrije je v središču prihodnjega poslovnega modela Finske. Finska ima najnižje cene električne energije v EU, kar pomeni pomembno prednost za industrijske panoge, ki so že nadomestile uporabo fosilnih goriv. To je tesno povezano z okrepljenimi naložbami v čiste tehnologije in krožno gospodarstvo. Čeprav je Finska vodilna pri razvoju čistih tehnologij, kot so kopenska vetrna energija, trajnostni energetski sistemi, baterijska infrastruktura in obnovljivi vodik, so potrebne nadaljnje naložbe, da bi se te tehnologije razvile v tržno uspešne sektorje, ki bodo podpirali prihodnje gospodarstvo Finske. Za zmanjšanje odvisnosti od uvoza ključnih materialov in industrijskih vložkov mora Finska izboljšati stopnjo krožne rabe materialov in produktivnost virov, ki ostajata med najnižjimi v EU. Zagotavljanje razpoložljivosti zelenih spretnosti bo ključnega pomena za podporo zelenemu prehodu v industriji.

(27) Vloga prometnega sektorja je ključna pri doseganju podnebnih ciljev Finske, saj je njegov potencial za nadaljnje zmanjšanje emisij velik. Za doseganje ciljev Finske do leta 2030 glede razogljičenja prometa je treba pospešiti naložbe na področjih, kot so elektrifikacija zasebnih vozil in brezemisijska mobilnost, povezave javnega prevoza za zmanjšanje odvisnosti od avtomobilov ter razogljičenje prevoza na dolge razdalje, pa tudi reforme za nadaljnje spodbujanje tega prehoda. Taki ukrepi lahko Finski zagotovijo konkurenčno prednost, hkrati pa podpirajo razogljičenje sektorja na socialno pravičen in vključujoč način.

(28) Povečani pritiski na gozdove in emisije iz izsušenih šotišč prispevajo k slabenju ponora ogljika. Finski gozdovi so tradicionalno delovali kot pomemben ponor ogljika, vendar so se ponori zaradi nedavnih dogodkov zmanjšali. Predlagani so bili ukrepi za povečanje rasti gozdov in krepitev odpornosti gozdov. Vendar so ti ukrepi omejeni po obsegu in pričakuje se, da bodo začeli učinkovati šele čez daljši čas. Potrebni sta rast in odpornost gozdov, da bi se zagotovilo, da se naravni ponori srednje- in dolgoročno okrepijo, da bi bili združljivi z doseganjem finskega cilja glede ogljične nevtralnosti. Poleg sečnje so se stopnje rasti gozdov zmanjšale tudi zaradi starosti gozdov in razlogov, povezanih s podnebnimi spremembami, vključno s sušami in zgodovinsko visokimi temperaturami. Poleg tega je vrzel med načrtovanimi neto odvzemi in ciljem Finske za sektor LULUCF do leta 2030 drugi največji predviden zaostanek med državami članicami EU, vendar projekcije vključujejo znatno negotovost. Za izboljšanje ponora ogljika je treba okrepiti trajnostne prakse gospodarjenja z zemljišči in naložbe v podnebno odpornost. Potrebni so odločni nadaljnji ukrepi za okrepitev ponora ogljika in zagotovitev, da bo finski cilj glede ogljične nevtralnosti ostal dosegljiv.

(29) Stopnja brezposelnosti se je leta 2025 povečala na 9,7 %, deloma zaradi večje udeležbe na trgu dela, medtem ko se je stopnja delovne aktivnosti znižala na 76,3 %. Stopnja dolgotrajne brezposelnosti se je leta 2025 zvišala na 2,4 % in presegla povprečje EU. Stopnja brezposelnosti mladih je leta 2025 dosegla 21,8 %, kar je precej nad povprečjem EU, delež mladih, ki niso zaposleni niti se ne izobražujejo ali usposabljajo, pa se je povečal na 11,0 %. Finska je uvedla več ukrepov za aktiviranje delovne sile, vključno z reformo sistema socialne varnosti in vzpostavitvijo občinskih območij zaposlovanja. Vendar nacionalni statistični podatki kažejo, da se je udeležba v aktivnih politikah trga dela od leta 2022 zmanjšala. ([19]) Občine se spoprijemajo z visokimi stroški zaradi izplačevanja denarnih nadomestil za brezposelnost in zagotavljanja javnih služb za zaposlovanje, pri čemer je povpraševanje po obeh v času cikličnega upada izjemno veliko. Prizadevanja za izboljšanje ciljne usmerjenosti aktivnih politik trga dela na skupine z večjimi potrebami po storitvah, kot so mladi in dolgotrajno brezposelni, bi pripomogla k večji učinkovitosti porabe in boljšemu podpiranju prehodov na delo v izjemnih razmerah na trgu dela.

(30) Glede na ključno vlogo človeškega kapitala pri krepitvi konkurenčnosti in strateške avtonomije Unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice ukrepajo, da bi nujno rešile strukturne izzive, povezane s človeškim kapitalom, na področju spretnosti, izobraževanja in usposabljanja, ki ovirajo konkurenčnost. Specifična priporočila za Finsko za leto 2026 lahko prispevajo k izvajanju priporočila Sveta o človeškem kapitalu v Uniji.

([19]) Znižanje stopnje aktivnosti je lahko precenjeno, saj se na nacionalni ravni spremljajo in ocenjujejo samo javni zavodi za zaposlovanje, določeni po zakonu. Občine zagotavljajo tudi storitve, ki niso zakonsko predpisane in se ne spremljajo na nacionalni ravni.

(31) Krepitev ponudbe usposobljenih delavcev, tudi s formalnim izobraževanjem ter izpopolnjevanjem in preusposabljanjem odraslih, bi koristila produktivnosti, konkurenčnosti in gospodarski rasti Finske. Leta 2025 se je na Finskem delež prebivalstva s terciarno izobrazbo zmanjšal na 38,2 %, kar je pod povprečjem EU, ki znaša 44,8 %, in daleč od ambicij Finske, da bi do leta 2030 dosegla 50 %. Hkrati je stopnja brezposelnosti oseb z nižjo sekundarno izobrazbo ali manj dosegla 22,9 %, kar kaže, da je pomanjkanje spretnosti resna ovira za zaposlovanje. Kljub visoki stopnji vpisa v programe naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike se v več visokokvalificiranih poklicih še naprej pojavlja pomanjkanje delovne sile. Razširitev ponudbe visokošolskega izobraževanja, tesno usklajene s potrebami trga dela, in povečanje števila diplomantov terciarnega izobraževanja sta ključna za dolgoročno odpravljanje pomanjkanja spretnosti.

(32) Reforma socialnih in zdravstvenih storitev, s katero je bil v začetku leta 2023 uveden nov sistem zagotavljanja storitev, je upočasnila rast stroškov in izboljšala pravičen dostop do primarnih zdravstvenih storitev. Vendar med socialno-zdravstvenimi okrožji ostajajo razlike v finančni vzdržnosti in zagotavljanju storitev. Neizpolnjene potrebe po zdravstveni oskrbi po lastnem poročanju ostajajo med najvišjimi v Uniji. Hkrati staranje prebivalstva ogroža odpornost in fiskalno vzdržnost finskega socialnega in zdravstvenega sektorja, vključno s sistemom oskrbe starejših. Krepitev usmerjanja socialnih in zdravstvenih storitev ter modela financiranja socialno-zdravstvenih okrožij bi lahko skupaj z integracijo različnih informacijskih sistemov ter uporabo podatkov in umetne inteligence podprla prizadevanja za obravnavo neizpolnjenih potreb, zmanjšanje razlik in nadaljnje zmanjšanje neučinkovitosti v sistemu zagotavljanja storitev. Obravnavanje teh izzivov bi prispevalo tudi k podpiranju navzgor usmerjene socialne konvergence v skladu z drugo fazo analize služb Komisije po državah na podlagi okvira za socialno konvergenco ([20]).

(33) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja za leto 2026. Kar zadeva Finsko, priporočilo 1 prispeva k izvajanju prvega, drugega, tretjega in petega priporočila o euroobmočju, priporočilo 2 prispeva k izvajanju četrtega priporočila o ekonomski politiki euroobmočja, priporočili 3 in 4 prispevata k izvajanju sedmega priporočila o euroobmočju, priporočilo 5 pa prispeva k izvajanju petega priporočila o euroobmočju –

PRIPOROČA, da Finska v letih 2026 in 2027 ukrepa tako, da:

1. upošteva najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki jih je Svet priporočil 20. januarja 2026 za odpravo čezmernega primanjkljaja, hkrati pa izkoristi prožnost v okviru nacionalne odstopne klavzule, ki jo je aktiviral Svet; okrepi skupne odhodke za obrambo in varnostne odhodke ter pripravljenost, hkrati pa zagotovi vzdržnost dolga in učinkovito porabo ter postopno prilagodi proračun, da se ohranijo strukturno višji odhodki za obrambo; zagotovi, da so ukrepi, sprejeti za ublažitev učinka zvišanja cen energije, ki so posledica krize, začasni, namenjeni zaščiti ranljivih gospodinjstev ali zadostitvi potreb energetsko intenzivnih podjetij, da ohranijo spodbude za prihranke energije in da so njihovi fiskalni stroški v skladu z zavezami iz fiskalnega okvira EU; še naprej izvaja sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšano prilagoditveno obdobje, kot je priporočil Svet 21. januarja 2025; izboljša učinkovitost javnofinančnih odhodkov z izvajanjem rednih in podrobnih pregledov porabe, v katerih so opredeljeni konkretni ukrepi in ki jih je treba upoštevati v proračunskem postopku, vključno s pregledi sistema socialne varnosti, da se podpre dolgoročna vzdržnost javnih financ, ob hkratnem obravnavanju potreb ranljivih skupin;

2. zagotovi kontinuiteto reform in naložb, ki se izvajajo v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost; ohrani zagon pri izvajanju programov kohezijske politike, pri čemer se po potrebi opre na prerazporeditev v strateške prednostne naloge, dogovorjene v okviru vmesnega pregleda, in prožnosti, ki jih zagotavlja okvir kohezijske politike; obravnava edinstvene socialno-ekonomske in varnostne izzive ter izzive na področju civilne pripravljenosti, ki vplivajo zlasti na regije na zunanji vzhodni meji EU, vključno s potrebo po naložbah v infrastrukturo za dvojno rabo;

([20]) SWD(2026) 122 – Druga faza analize socialne konvergence po državah v skladu z okvirom za socialno konvergenco, 2026.

3. podpira ekosistem raziskav in razvoja ter izboljša komercializacijo inovacij z (i) okrepitvijo sodelovanja med podjetji in akademskimi krogi prek skupnih projektov med industrijo in univerzami ter (ii) izboljšanjem podjetniških spretnosti raziskovalcev in podpore raziskovalcem; razširi dostop do financiranja podjetij v razširitveni fazi za inovativna zagonska podjetja in hitro rastoča podjetja ter okrepi ekosistem lastniškega financiranja; okrepi gospodarsko varnost, tudi na področju kritične infrastrukture in kibernetske varnosti;

4. zmanjša emisije ogljika s povečanjem javnih in zasebnih naložb v razogljičenje industrije in prometa (tudi z elektrifikacijo), v čiste tehnologije in rešitve krožnega gospodarstva ter z okrepitvijo trajnostne rabe zemljišč in gozdnih virov;

5. izboljša ciljno usmerjenost aktivnih politik trga dela; odpravi pomanjkanje spretnosti in njihovo neusklajenost s povpraševanjem s preusposabljanjem in izpopolnjevanjem delovne sile ter razširitvijo ponudbe visokošolskega izobraževanja za spretnosti, po katerih je na trgu dela največ povpraševanja; še naprej izboljšuje učinkovitost socialnih in zdravstvenih storitev ter si hkrati prizadeva za boljši dostop do storitev, vključno z oskrbo starejših.

V Bruslju, 10. julija 2026

Za Svet

predsednik

S. HARRIS